

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

THE MODERN STATE OF DEVELOPMENT OF ENTERPRISES OF HOTEL AND RESTAURANT INDUSTRY OF UKRAINE

У статті доведено, що туризм в Україні має велике соціальне та економічне значення. Проведено аналіз складу чинників та рівня їхнього впливу на розвиток підприємств готельно-ресторанного господарства в Україні. Вивчені найважливіші фактори, що стримують розвиток туризму в Україні, та розроблені шляхи їх подолання. Досліджені проблеми та основні тенденції розвитку готельно-ресторанного господарства. Розкрито сутність державної туристичної політики. Визначений вплив оптимізації взаємодії туризму і культури на розвиток підприємств готельно-ресторанного господарства та інших суб'єктів господарювання. Встановлено, що сталий розвиток підприємств туристичної індустрії може бути забезпечений винятково завдяки інноваційним технологіям. Доведено, що інвестування коштів в інноваційне управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства забезпечить сталий розвиток галузі у довгостроковій перспективі.

Ключові слова: туризм, туристична індустрія, підприємство, готельно-ресторанне господарство, розвиток, інноваційне управління.

В статтє доказано, що туризм в Україні має велике соціальне та економічне значення.

Проведен аналіз складу факторів та рівня їх впливу на розвиток підприємств готельно-ресторанного господарства в Україні. Изучены важнейшие факторы, сдерживающие развитие туризма в Украине, и разработаны пути их преодоления. Исследованы проблемы и основные тенденции развития гостинично-ресторанного хозяйства. Раскрыта сущность государственной туристической политики. Определено влияние оптимизации взаимодействия туризма и культуры на развитие предприятий гостинично-ресторанного хозяйства и других субъектов хозяйствования. Установлено, что устойчивое развитие предприятий туристической индустрии может быть обеспечено исключительно благодаря инновационным технологиям. Доказано, что инвестирование средств в инновационное управление развитием предприятий гостинично-ресторанного хозяйства обеспечит устойчивое развитие отрасли в долгосрочной перспективе.

Ключевые слова: туризм, туристическая индустрия, предприятие, гостинично-ресторанное хозяйство, развитие, инновационное управление.

УДК 005.41:338.48

Давидова О.Ю.

д.е.н., доцент, професор кафедри готельного і ресторанного бізнесу Харківський державний університет харчування та торгівлі

The hotel-restaurant sector as one of the highly profitable sectors of the world economy in the 21st century becomes the leading direction in economic and social development of Ukraine. Tourism services related to the socio-cultural sphere and based on the principles of modern hospitality and quality services. The article proved that tourism in Ukraine has great social and economic importance. The analysis of the composition of factors and their influence on development of enterprises of hotel and restaurant management in Ukraine. Studied the most important factors that impeding the development of tourism in Ukraine and developed ways to overcome them. One of the most important factors that hinder the development of tourism is the impact of tourism on the environment. Implementation of innovation management in the activity of enterprises will help to prevent or reduce negative impacts and preserve the environment. The investigated of basic factors of expanding the tourist market segments. The investigated problems and main trends in the development of hotel and restaurant management. The disclosed essence of the State tourist policy. The defined influence of optimization of interaction between tourism and culture on development of enterprises of hotel and restaurant management, and other business entities. The determined that the sustainable development of enterprises of the tourism industry can be achieved solely through innovative technologies. It has been proven that investing in innovation management the development of enterprises of the hotel and restaurant management will ensure the sustainable development of the industry in the long term. The main reasons for the introduction of innovation management of enterprises of hotel and restaurant business is strengthening competition and attempts to gain competitive advantages on the market and maximize your profits; growth in demand of consumers; ensure the prestige of the enterprise and quick solutions to problems that may occur in the enterprise; the study of scientific innovations and their introduction in the working process with the aim of improving the results of activity of the enterprise.

Key words: tourism, tourism industry, enterprise, hotel and restaurant management, development, innovation management.

Постановка проблеми. Готельно-ресторанний бізнес є невід'ємною складовою частиною туристичної галузі, яка має високий рівень конкуренції. Готельно-ресторанна сфера як одна з високорентабельних галузей світової економіки є провідним напрямом економічного і соціального розвитку України. Міжнародний досвід свідчить, що необхідною передумовою активного та успішного просування цієї галузі на ринок держави є сучасна туристична інфраструктура. Для завоювання внутрішніх та зовнішніх ринків сучасним керівникам підприємств готельно-ресторанного господарства необхідно постійно підвищувати рівень розвитку підприємств за рахунок підвищення якості продукції та рівня обслуговування, відповідати світовим

стандартам, мати висококваліфікований персонал та займатися постійним зростанням його професійного рівня, використовувати провідні технології та ін. Усе це стосується всіх суб'єктів господарювання та підприємств готельно-ресторанного господарства, зокрема тому, що вихід України на новий рівень суспільно-економічних відносин не тільки з європейськими державами, а й з усіма країнами світу потребує нових перетворень. Тому виникає необхідність розроблення та впровадження заходів із підвищення рівня конкурентоспроможності країни на світовій арені та сприяння залученню додаткових інвестицій [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку підприємств готельно-ресто-

ранного господарства розглянуто в працях Н.І. Гавловської [2], Є.М. Рудніченко [3], А.А. Теребуха [3], О.П. Макара [3], Г.Я. Ільницької [3], М.П. Мальської [4], І.І. Прокопець [5], О. М. Головка [5], О.О. Ястремської [6], Л.В. Марценюк [7] та ін.

У дослідженнях науковців розглянуто питання розвитку та управління підприємствами готельно-ресторанного господарства, проаналізовано чинники, що впливають на ринок готельно-ресторанного господарства в Україні. Проте, незважаючи на вагомий внесок багатьох науковців, проблеми розроблення адаптивних методологічних і концептуальних наукових підходів, визначення шляхів забезпечення конкурентоспроможності підприємств готельно-ресторанного господарства потребують подальшого, більш глибокого дослідження.

Постановка завдання. Сучасний стан розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства потребує організації нових видів туризму, розроблення нових туристичних маршрутів, покращення сервісу обслуговування туристів, розбудови інфраструктури, упровадження нових технологій тощо. Тому комплекс питань, пов'язаних із розвитком туризму в Україні, є досить актуальним і потребує ґрунтовного дослідження. Метою досліджень є аналіз складу чинників та рівня їхнього впливу на розвиток підприємств готельно-ресторанного господарства в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Готельний та ресторанный бізнес надають комплекс послуг для туристів і є ключовим чинником, що визначає перспективи розвитку туризму. Туристичні послуги, зокрема в межах готельного обслуговування, віднесені до соціально-культурної сфери і будуються на принципах сучасної гостинності та якісного надання послуг. Тому серед проблем, які вирішує туризм, найбільш важливою є проблема обслуговування туристів.

На готельний та ресторанный бізнес неоднозначно впливає зростання доходів споживачів. У готельному бізнесі, де більша частина споживачів – іноземні туристи, більшою мірою спостерігається залежність розвитку бізнесу від світової економічної ситуації та від рівня розвитку туризму в Україні. У ресторанному бізнесі простежується пряма залежність між доходами споживачів та їх витратами на послуги підприємств ресторанного господарства.

Проведемо аналіз складу чинників та рівня їхнього впливу на розвиток підприємств готельно-ресторанного господарства в Україні.

Україна має надзвичайно великий гостинно-туристичний потенціал, але водночас спостерігається збільшення частки виїзного туризму, що свідчить про зростання купівельної спроможності населення і частки витрат на відпочинок у структурі його доходів, що приводить до відтоку фінансових потоків із країни.

Стримують розвиток внутрішнього та в'їзного туризму в Україні відносно висока вартість послуг, відсутність або нерозвиненість туристичної інфраструктури та інформаційного забезпечення населення, а також не досить повне освоєння туристичних ресурсів України. Поряд із вирішенням цих питань альтернативою є активний розвиток внутрішнього туризму, що вплине на розвиток підприємств готельно-ресторанного господарства.

В Україні, яка має унікальні природні комплекси, є об'єктивна необхідність більш повного використання можливостей, пов'язаних із розвитком індустрії туризму. Згідно з рейтингом туристичної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму, Україна займає 88 місце зі 146 [8].

Низький рівень інфраструктурного забезпечення туристичної діяльності, не досить активна та ефективна маркетингова політика, незначні обсяги іноземних інвестицій, рівень сервісу, який не завжди відповідає рівню цін, є чинниками, які обмежують можливості реалізації рекреаційного потенціалу України.

Одним із найважливіших факторів, що стримують розвиток туризму, є вплив туристичної діяльності на навколишнє середовище, який може бути прямим, непрямим, опосередкованим та вкрай негативним. Цілком зрозуміло, що сфера туризму нерозривно взаємопов'язана із навколишнім середовищем, і саме впровадження інноваційного управління розвитком у діяльність підприємств дасть змогу не допустити або зменшити негативний вплив і зберегти довкілля. Сприятливим у його збереженні є охорона та реставрація пам'яток природи, історії, культури, створення національних парків та заповідників, збереження лісів, захист рослинного і тваринного світу.

Однак треба зазначити про великий негативний вплив на зовнішнє середовище, що виявляється у якості води водного басейну України, у якості повітря, яке інтенсивно забруднюється викидами шкідливих речовин промислових підприємств та транспортних засобів, самовільне розміщення малих архітектурних форм, пошкодження історичних пам'яток культури. Такі види туристичного відпочинку, як полювання, риболовля, збирання рослин у неконтрольованих обсягах, також можуть негативно вплинути на баланс живої природи, наслідком чого є суттєве зменшення чисельності чи повне зникнення представників фауни та флори. Зростання туристичних потужностей в країні вимагає залучення великої кількості природних ресурсів, що неодмінно збільшить навантаження на навколишнє середовище.

Таким чином, вважаємо, що розвиток туристичних підприємств і організацій України має відбуватися шляхом не тільки формування дієвого законодавства, але і дбайливого ставлення до навколишнього середовища, а саме природи, яка

є важливим туристичним ресурсом і потребує сьогодні значної уваги.

Результати досліджень показали, що сучасний туризм – це потужна сфера економіки, у якій концентруються продукція та послуги фактично всіх галузей економіки. У зв'язку з цим розвиток туризму є пріоритетним завданням України, що неодмінно позитивно вплине на економічний та соціальний стан країни загалом, стимулюватиме низку важливих галузей економіки, сприятиме зміцненню нового позитивного іміджу країни на світовій арені.

Комплексна програма розвитку туристичної індустрії зорієнтована на досягнення цієї мети, має бути синхронізованою із загальними темпами становлення ринкових механізмів і співвідноситися до політики проведення структурних реформ в економіці. Кабінет Міністрів України у 2017 році схвалив «Стратегію розвитку туризму та курортів на період до 2026 року» (розпорядження КМУ № 168-р від 16 березня 2017 р.) [9].

Ця програма має урахувати накопичений досвід розвитку туризму у світі з метою створення сприятливих умов для розроблення та впровадження відповідної нормативно-правової бази туризму.

Становлення туристичної індустрії як однієї з провідних галузей вітчизняної економіки, підвищення темпів та ефективності роботи підприємств сфери туризму стримується через невіршення низки питань, розв'язання яких потребує державного регулювання та підтримки виконавчих органів влади.

Одним з основних векторів розвитку індустрії туризму, який необхідно реалізувати в найближчий час, є оптимізація взаємодії туризму і культури як на рівні центральних органів влади, так і на місцях. Культурна спадщина, музеї, театри в усьому світі є винятково важливим чинником залучення туристів, генерування міжнародних і локальних туристичних потоків – це є основою розвитку транспортної інфраструктури, підприємств готельно-ресторанного господарства, вітчизняної промисловості тощо (рис. 1) [1].

Розвиток туризму неможливий без піклування ним влади разом із сектором бізнесу. Разом вони дадуть змогу вирішити проблеми зі збереження культурної спадщини, розвитку музеїв, національних заповідників тощо шляхом використання інноваційної і креативної менеджерської практики, орієнтації на роботу в ринкових умовах та координацію діяльності із суб'єктами туристичної індустрії.

З метою формування високоприбуткової вітчизняної туристичної галузі, яка задовольнить потреби внутрішнього та міжнародного туризму, керівництву країни необхідно стабілізувати політичний стан, розвивати усі галузі економіки тощо.

Рівень освіти, який все зростає, неможливий без постійного навчання. Отримання нових знань передбачає і пізнання інших культур, що неможливо без відвідувань інших країн. Це також дозволить підвищити емоційний стан людей за рахунок позитивних комунікацій. Підвищення достатку українців дасть змогу інтенсифікувати їхню туристичну діяльність, що неодмінно відіб'ється на загальному рівні населення.

Таким чином, перспективність туристичної галузі України, її значний рекреаційно-туристичний потенціал свідчать про доцільність формування чіткої державної політики у сфері туризму та впровадження дієвих механізмів її реалізації. При цьому необхідне адекватне податкове законодавство, яке передбачатиме відповідні важелі заохочення розвитку туристичної індустрії.

Захист прав споживачів туристичних послуг для громадян України на державному рівні здійснюється у межах Закону України «Про захист прав споживачів» [10].

З метою захисту прав споживачів туристичного продукту Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» щодо надання туристичних послуг» від 09.02.2012 р. № 4385-VI удосконалено інформування споживачів про умови надання туристичних послуг [11].

Державна туристична політика базується на відповідній стратегії й тактиці (рис. 2).

Туристична стратегія передбачає розроблення загальної концепції розвитку та цільових програм, для реалізації яких необхідні час і значні фінансові ресурси. Туристична тактика визначає конкретні дії та способи досягнення поставленої мети в чітко визначених умовах. Розвиток туризму є індикатором розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства.

Треба зазначити, що досягти стійкого розвитку підприємств сфери туризму можливо шляхом розроблення та впровадження інноваційних технологій.

Отже, проблеми інноваційного управління розвитком підприємств сфери туризму, а тим самим і готельно-ресторанного господарства, є доволі актуальними. Але досягнення сталого розвитку матиме тривалий ефект тільки за умов його постійного інноваційного спрямування. Таким чином, інноваційне управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства забезпечить сталий розвиток галузі на довготривалий період.

Слід також зазначити, що до важливих і ефективних способів цілеспрямованого підвищення якості продукції та послуг підприємств сфери туризму, забезпечення їхньої конкурентоспроможності на світовому й національному ринках цілком обґрунтовано відносять поліпшення стандартизації та сертифікації як головного інструменту фіксації та дотримання заданого рівня якості. Адже саме стандарти й технічні регламенти відобража-

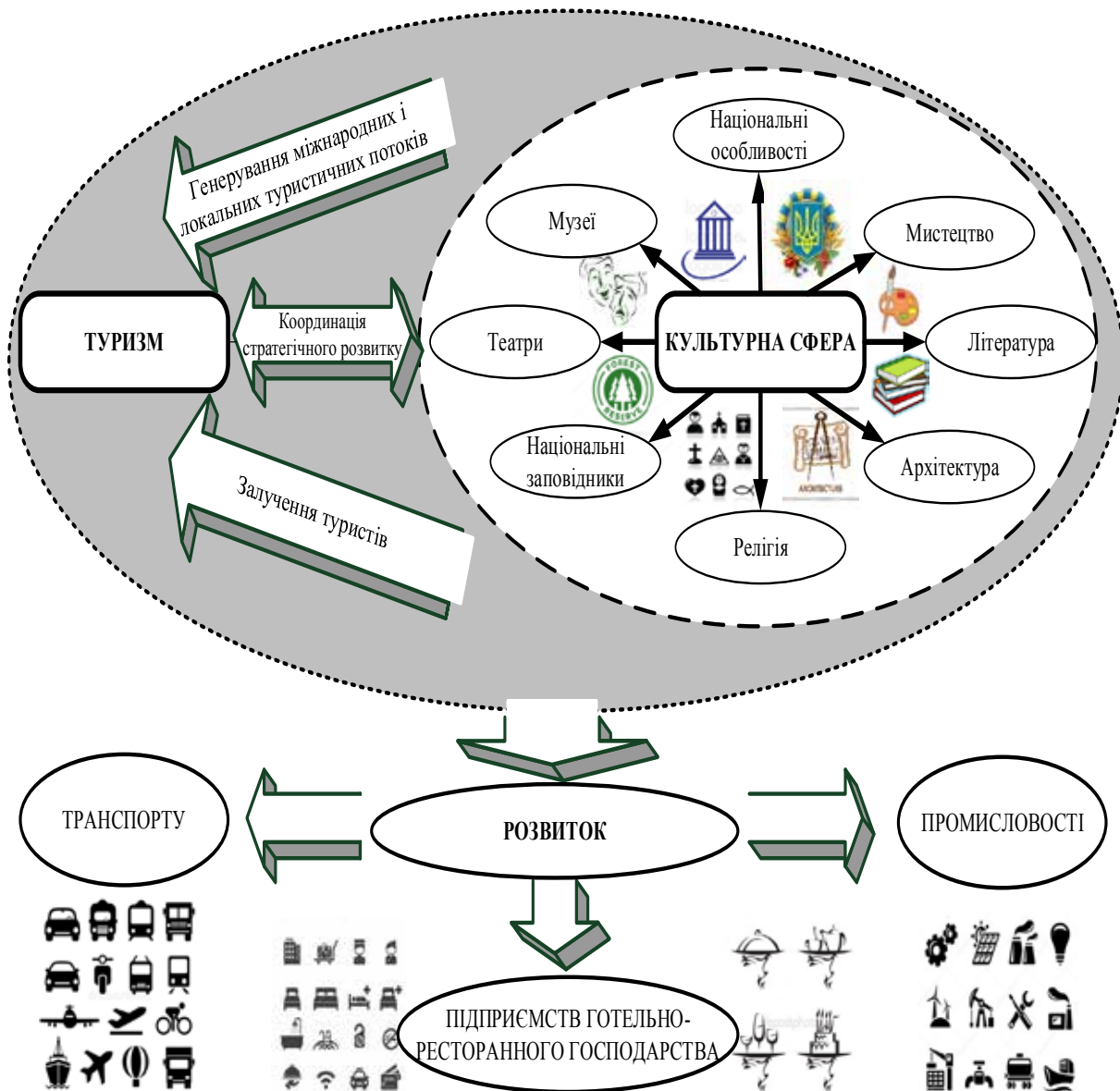

Рис. 1. Вплив оптимізації взаємодії туризму і культури на розвиток підприємств готельно-ресторанного господарства та інших суб'єктів господарювання

ють сучасні вимоги споживачів до технічного рівня та інших якісних характеристик товарів і послуг, тенденції розвитку науки і техніки.

Таким чином, в Україні спостерігається стрімкий розвиток туризму і тим самим таких сфер діяльності, як економіка, транспорт, торгівля, готельне господарство, ресторанне господарство, страхування, культура і мистецтво, архітектура та проектування, дизайн, екскурсійне обслуговування, зв'язок, будівництво, сільське господарство, легка промисловість, сфера послуг тощо.

Широке використання туристичного потенціалу дасть можливість Україні стати високорозвинутою країною, підвищити свій економічний стан, сприяти розвитку багатьох галузей економіки та позиціонуватися на світовому ринку як конкурентоспроможна держава.

Однак треба зазначити, що на розвиток туристичної галузі впливають негативні чинники, які необхідно мінімізувати та вирішувати: недосконалість законодавчої та нормативно-правової бази, відсутність широкої системи інформаційно-рекламного забезпечення діяльності галузі та туристичних представництв за кордоном, відсутність кваліфікованого персоналу, невідповідність рівня якості послуг та стану засобів розміщення міжнародним стандартам, відсутність досить розвиненої інфраструктури тощо.

Для вирішення цих проблем у країні необхідно створювати організаційно-правову та економічну платформу для становлення туризму як високо rentабельної галузі економіки, залучати інвестиції, упроваджувати передовий зарубіжний досвід, підвищувати конкурентоспроможність продук-

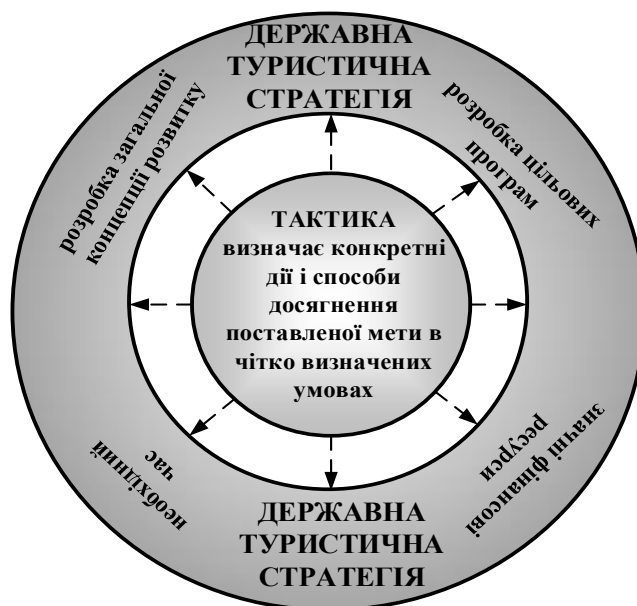

Рис. 2. Сутність державної туристичної політики

Джерело: авторська розробка

ції сфери послуг, поліпшувати інформаційне та рекламне забезпечення тощо (рис. 3).

Результати проведеного аналізу дають можливість дійти висновку, що туризм в Україні має велике соціальне та економічне значення, оскільки він є джерелом надходжень до бюджету, створює нові робочі місця, розвиває всі галузі, пов'язані з виробництвом туристичних послуг, сприяє зростанню добробуту населення, відіграє важливу роль у розвитку мирних і дружніх відносин між народами, розширенні міжнародних контактів. Україна має значний туристичний потенціал і всі передумови для розвитку внутрішнього, в'їзного та виїзного туризму. Хоча він використовується недостатньо, проте аналіз динаміки туристичного ринку України свідчить про тенденції до зростання числа туристів.

У сучасних умовах розвитку туризму особливої актуальності набуває питання розвитку готельно-ресторанної індустрії, яка виконує одну з основних функцій у сфері обслуговування туристів – забезпечує їх засобами розміщення, харчуванням, побутовими послугами під час подорожі та ін.

Існування сучасної індустрії туризму не виявляється можливим без функціонування підприємств готельно-ресторанного господарства, які сприяють задоволенню таких першочергових потреб туристів, як проживання й харчування. Зростання інтересу до підприємств готельно-ресторанного господарства пояснюється впевненістю суб'єктів підприємницької діяльності в обов'язковому подоланні кризових явищ в економіці. Основою для такого твердження є збільшення прибутковості підприємств готельно-ресторанного господарства.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, підприємства готельно-ресторан-

ного господарства є важливою складовою частиною туристичного комплексу України, а його ефективне функціонування є індикатором позитивних змін в економіці нашої держави і важливою передумовою інтенсифікації міжнародних зв'язків та інтеграції країни у світову співдружність.

У світі головною проблемою у сфері готельно-ресторанного бізнесу є підвищена конкуренція. Беручи до уваги, що сучасний ринок є агресивним, а пропозиція випереджає попит, готелям важко витримувати конкуренцію. Тому забезпечити конкурентоспроможність закладу готельно-ресторанної індустрії можна шляхом розширення спектру послуг, покращення їхньої якості та впровадження інноваційних технологій обслуговування споживачів.

Пріоритетним напрямом розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства є доведення їхньої якості до рівня міжнародних стандартів, удосконалення технологій, упровадження нових видів і форм обслуговування, що дасть змогу у повному обсязі задовольнити потреби споживачів.

Загалом інноваційне управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства залежить від економічного рівня розвитку країни, стану фінансової сфери, платоспроможності населення, наявності дискретного доходу, рівня розвитку туристичної галузі, креативного мислення управлінців, використання елементів компаративної, світової, креативної, інтелектуальної, інноваційної, інформаційної, інституціональної, зеленої, нормативної, поведінкової, позитивної, соціальної, традиційної, управлінської, шеренгової, цифрової, ефективної економіки й економіки замкнутого циклу та ін.

Рис. 3. Перешкоди розвитку туризму в Україні та шляхи їх подолання

Джерело: авторська розробка

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Давидова О.Ю. Методологія інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства : дис. ... докт. екон. наук : 08.00.04. Харків, 2018. 630 с.
 2. Гавловська Н.І., Рудніченко Є.М. Теоретичний базис системи економічної безпеки підприємств готельно-ресторанної сфери. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2014. № 4. Т. 1. С. 241-245.

3. Терехух А.А., Макар О.П., Ільницька Г.Я. Проблеми розвитку міжнародного туризму в Україні. *Молодий вчений*. 2015. № 11(2). С. 126–129.
 4. Мальська М.П. Теоретико-методологічні засади оцінки місця і ролі сфери послуг у системі національної економіки країни. *Вісник Львівського університету. Серія «Міжнародні відносини»*. 2011. Вип. 28. С. 253–261.
 5. Прокопець І.І., Головка О.М. Сучасний стан та перспективи розвитку готельно-ресторанного гос-

подарства Закарпаття як складової сфери туризму. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Економічні науки*. № 19(14). 2015. С. 187–195.

6. Ястремська О.О. Сучасні світові тенденції розвитку туризму. *Проблеми економіки*. 2013. № 1. С. 22–27.

7. Марценюк Л.В. Проблеми та перспективи розвитку туризму в Україні. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2015. № 3. С. 76–82.

8. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО). Офіційний сайт організації URL : <http://www.unwto.org> (дата звернення: 10.03.2019).

9. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р / Прем'єр-міністр України. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249826501> (дата звернення: 09.03.2019).

10. Про захист прав споживачів : Закон України від 12 травня 1991 р. № 1024-XII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 30. Ст. 379.

11. Про внесення змін до Закону України «Про туризм» щодо надання туристичних послуг : Закон України від 09 лютого 2012 р. № 4385-VI / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 40. Ст. 477.

REFERENCES:

1. Davydova O. Ju. (2018) *Metodologhija innovacijnogho upravlinnja rozvytkom pidpryjemstv ghoteljno-restorannogho ghospodarstva* [Methodology of innovation management of the development of enterprises of the hotel and restaurant industry] (Doctor sciences Thesis), Kharkiv: Kharkiv State University of Food Technology and Trade.

2. Ghavlovsjka N.I., Rudnichenko Je.M. (2014) Teoretynnyj bazys systemy ekonomichnoji bezpeky pidpryjemstv ghoteljno-restorannoji sfery [The theoretical basis of the system of economic security of enterprises of hotel and restaurant areas]. *Visnyk Khmeljnyckogho nacionaljnogho universytetu*, vol. 4, no. 1, pp. 241–245.

3. Terebukh A.A., Makar O.P., Iljnyckja Gh. Ja. (2015) Problemy rozvytku mizhnarodnogho turyzmu v Ukrajinі [Problems of the development of international tourism in Ukraine]. *Molodyj vchenyj*, no. 11(2), pp. 126–129.

4. Maljsjka M.P. (2011) Teoretyko-metodologhichni zasady ocinky miscja i roli sfery poslugh u systemi nacionaljnoidi ekonomiky krajiny [Theoretical and methodological foundations of assessment of the place and the role of the service sector in the system of national economy]. *Visnyk Ljvivskogho universytetu. Serija «Mizhnarodni vidnosyny»*, vol. 28, pp. 253–261.

5. Prokopecj I.I., Gholovko O.M. (2015) Suchasnyj stan ta perspektyvy rozvytku ghoteljno-restorannogho ghospodarstva Zakarpattja jak skladovoi sfery turyzmu [Current status and prospects of the development of hotel and restaurant business in Transcarpathia as part of tourism]. *Naukovyj visnyk Mukachivskogho derzhavnogho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 19(14), pp. 187–195.

6. Jastremsjka O.O. (2013) Suchasni svitovi tendenciji rozvytku turyzmu The modern world tendencies of development of tourism]. *Problemy ekonomiky*, no. 1, pp. 22–27.

7. Marcenjuk L.V. (2015) Problemy ta perspektyvy rozvytku turyzmu v Ukrajinі [Problems and prospects of development of tourism in Ukraine]. *Ekonomichnyj visnyk Nacionaljnogho ghirnychogho universytetu*, no. 3, pp. 76–82.

8. Vsesvitnja turystychna orghanizacija (UNWTO) [The World Tourism Organization (UNWTO)]. Oficijnyj sajт orghanizaciji [Elektronnyj resurs]. Rezhym dostupu: <http://www.unwto.org> (accessed 10 March 2019).

9. Pro skhvalennja Strateghiji rozvytku turyzmu ta kurortiv na period do 2026 roku [On approval of the development strategy of tourism and resorts for the period until the year 2026]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrajinijy vid 16 bereznja 2017 r. no. 168-r / Prem'jer-ministr Ukrajinijy. Urjadovyj portal. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249826501> (accessed 9 March 2019).

10. Pro zakhyst prav spozhyvachiv [On consumer protection] : Zakon Ukrajinijy vid 12 travnja 1991 r. no. 1024-KhII / Verkhovna Rada Ukrajinijy. Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrajinijy. 1991. no 30, p. 379.

11. Pro vnesennja zmin do Zakonu Ukrajinijy «Pro turyzm» shhodo nadannja turystychnykh poslugh On amending the law of Ukraine "About tourism" to provide tourist services] : Zakon Ukrajinijy vid 09 ljutogho 2012 r. no. 4385-VI / Verkhovna Rada Ukrajinijy. Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrajinijy. 2012. no. 40, p. 477.

**THE MODERN STATE OF DEVELOPMENT OF ENTERPRISES
OF HOTEL AND RESTAURANT INDUSTRY OF UKRAINE**

The purpose of the article. The hotel-restaurant sector as one of the highly profitable sectors of the world economy in the 21st century becomes the leading direction in economic and social development of Ukraine. Tourism services related to the socio-cultural sphere and based on the principles of modern hospitality and quality services.

Methodology. The current state of development of enterprises of hotel and restaurant business requires the organization of new types of tourism, the development of new tourist routes, improving service, infrastructure, introduction of new technology, etc. Because of the complex issues associated with the development of tourism in Ukraine, is highly topical and requires thorough study.

Results. The analysis of the composition of factors and their influence on development of enterprises of hotel and restaurant management in Ukraine. Studied the most important factors the impeding the development of tourism in Ukraine and developed ways to overcome them. One of the most important factors that hinder the development of tourism is the impact of tourism on the environment. Implementation of innovation management in the activity of enterprises will help to prevent or reduce negative impacts and preserve the environment. The investigated of basic factors of expanding the tourist market segments.

The investigated problems and main trends in the development of hotel and restaurant management. The disclosed essence of the State tourist policy. The defined influence of optimization of interaction between tourism and culture on development of enterprises of hotel and restaurant management, and other business entities. The determined that the sustainable development of enterprises of the tourism industry can be achieved solely through innovative technologies. It has been proven that investing in innovation management the development of enterprises of the hotel and restaurant management will ensure the sustainable development of the industry in the long term.

Practical implications. The main reasons for the introduction of innovation management of enterprises of hotel and restaurant business is strengthening competition and attempts to gain competitive advantages on the market and maximize your profits; growth in demand of consumers; ensure the prestige of the enterprise and quick solutions to problems that may occur in the enterprise; the study of scientific innovations and their introduction in the working process with the aim of improving the results of activity of the enterprise.

Value/originality. The enterprise of hotel and restaurant industry is an important part of the tourist complex of Ukraine and its effective functioning is an indicator of positive changes in the economy of our country and an important prerequisite for the intensification of international relations and the integration of the country into the world community.

The main problem in the world in the field of hotel and restaurant business is increased competition. The modern market is aggressive, and the offer is outstripping demand, hotels are difficult to withstand the competition. Therefore, to ensure the competitiveness of the establishment of the hotel and restaurant industry is possible by expanding the range of services, improve their quality and implementation of innovative technologies of service consumers.

Priority development of enterprises of hotel and restaurant business is proving their quality to the level of international standards, improvement of technologies, introduction of new types and forms of services that will fully satisfy the the needs of consumers.

Innovative management of development of enterprises in the hotel and restaurant industry depends on the level of economic development of the country, the State of the financial sector, the solvency of the population, the presence of a discrete income, level of development of tourist industry, creative thinking managers, using comparative. global, creative, intellectual, innovative, informational, institutional, green, regulatory, behavioral, positive, social, traditional, management, digital economy and closed cycle economy and others.